

Beslutsunderlag

Sydarkiveras utbildningspaket delas in i bastjänst och anslutande tjänst

SARK/2019:219

Förslag till förändring är att tydligt avgränsa vilka utbildningsresurser som ingår i bastjänsten och finansieras inom medlemsavgiften. Förslaget innebär också att erbjuda specialistutbildningar som anslutande tjänst. Den anslutande tjänsten finansieras av avgifter från externa deltagare (marknadsmässiga priser) och förbundsmedlemmar (rabatterade priser).

1 Inledning

1.1 Bakgrund

På uppdrag av Sydarkiveras ledningsgrupp har en översyn av tjänstepaketet Utbildning och pedagogiskt material genomförts.

Övergripande mål och verksamhetsmål för utbildningsverksamheten finns i Reviderad budget och verksamhetsplan 2020, med budget och plan för 2021–2022 (dnr SARK/2019:163).

Utbildningsverksamheten planeras med utgångspunkt från nyttan med kompetenshöjning hos förbundsmedlemmarna som identifierats i Sydarkiveras handlingsprogram 2019–2022 (dnr SARK.2017.55), beslutat i förbundsfullmäktige § 14, 2018-11-09.

Bestämmelser om utbildningsuppdraget finns i Sydarkiveras förbundsordning, antagen av förbundsfullmäktige den 5 april 2019, punkten 3.4:

Bastjänsterna åligger det också kommunalförbundet att biträda förbundsmedlemmarna med specialistkompetens inom området arkivering samt genomföra utbildningsinsatser inom arkivområdet.

1.2 Syfte

Förslaget som presenteras syftar till att vidareutveckla utbildningsverksamheten för att kunna möta förbundsmedlemmarnas växande utbildningsbehov. Syftet med utbildningsverksamheten är att stödja det långsiktiga arbetet med digitalisering, digitala arkivleveranser och rättssäker hantering av allmän information.

1.3 Avgränsningar

Möjligheten att producera utbildningar specifikt åt en kommun, ett bolag eller en extern intressent har inte beaktats i samband med översynen. Kostnaderna skulle bli orimligt höga och produktionen ineffektiv utan de stordriftsfördelar som finns i en gemensam utbildningsverksamhet.

Översynen har utgått från att Sydarkivera endast ska producera utbildningsmaterial för de verksamhetsområden Sydarkivera normalt sätt hanterar inom ramen för bastjänst och anslutande tjänster.

Översynen har inte beaktat möjligheten att publicera eller streama webbutbildningar via en extern källa. Endast handbok på webben och informationsfilmer publiceras öppet. Motiveringen är att undvika olovlig spridning av materialet.

Översynen har inte beaktat övriga tjänstepaket inom Sydarkiveras bastjänster.

2 Motiv till satsning

2019 har Sydarkivera 27 förbundsmedlemmar spridda över ett stort geografiskt område i södra Sverige. Från och med 2021-01-01 förväntas medlemsantalet att öka till 37 förbundsmedlemmar. Det geografiska området kommer att sträcka sig ifrån Skåne till Sörmland. Sydarkiveras utbildningar är öppna för förbundsmedlemmar och de anslutande organisationer som tecknat anslutningsöverenskommelse. När fler medlemmar tillkommer krävs mer resurser i form av tid och personal, eller ett förändrat arbetssätt för att nå fler på ett mer resurseffektivt sätt och ändå upprätthålla en efterfrågat hög och god servicenivå.

Sydarkiveras verksamhet påverkas i hög grad av förbundsmedlemmarnas interna arbete och kompetens för att på ett effektivt och rättssäkert sätt kunna bedriva sin verksamhet. Förbundets medarbetare har identifierat ett mycket stort behov av utbildning om informationshantering och informationsförvaltning hos förbundsmedlemmarna. I dagsläget arbetar en utbildare, en webbredaktör/mediaproducent (deltid) och flera andra medarbetare i förbundet med olika former av utbildningar och utbildningsmaterial utifrån sin specialistkompetens och medlemmarnas behov. Majoriteten av utbildningarna är salsutbildningar med föreläsare, vilket är både tid- och kostnadskrävande både för föreläsare och deltagare. Distansutbildningar har genomförts på prov med gott resultat.

Förbundet behöver förtydliga och precisera sitt uppdrag inom bastjänsten genom att ta ställning till vilka delar som ska ingå i bastjänsten och finansieras genom förbundets medlemsavgift och vilka tjänster som ska ligga utanför bastjänsten och finansieras på annat sätt.

Förbundsmedlemmarna ställer allt högre krav på att Sydarkivera ska erbjuda ett både bredare och djupare utbildningsutbud med hög kvalitet och en större flexibilitet. Det är inte möjligt att producera på ett bra sätt inom ramen för Sydarkiveras bastjänster som finansieras av medlemsavgift baserad på invånarantal. Utbildningsbehovet, utöver basutbudet med grundutbildningar, skiljer sig mellan förbundsmedlemmarna.

Idag finns tekniska lösningar och metoder för att nå ut till varje förbundsmedlem via datorer och mobila enheter. Förbundsmedlemmarnas medarbetare kan genom att förbundet

använder befintliga kommunikationsvägar erbjuda flexibla utbildningsformer med olika former av återkoppling. Distansutbildningar med föreläsare kan vara förproducerade eller direktsända.

Det kommer ofta frågor från externa om möjlighet att delta vid utbildningar och träffar. Genom att ta fram ett utbildningspaket som anslutande tjänster finns möjlighet att öppna upp för externa deltagare att delta på olika event till marknadsmässiga priser.

2.1 Strategisk betydelse

Sydarkivera utför sina uppgifter på förbundsmedlemmarnas uppdrag. Sydarkivera och förbundsmedlemmarna ska tillsammans arbeta systematiskt och långsiktigt med att förbättra informationsförvaltningen under informationens hela livscykel. Sydarkivera skapar genom förslaget som presenteras förutsättningar för att uppdraget ska kunna uppfyllas.

Sydarkivera har i sin långsiktiga verksamhetsplanering som övergripande mål att höja kompetensen hos förbundsmedlemmarnas personal när det gäller arkiv och informationsförvaltning. Förslaget som presenteras har strategisk betydelse för Sydarkiveras grunduppdrag att tillhandahålla tjänster för digitalt bevarande. Ett bredare och mer flexibelt utbildningsutbud skulle bidra till att ytterligare bygga upp kompetensen hos de specialister hos förbundsmedlemmarna som deltar i arbetet med att kravställa verksamhetssystem och genomföra digitala arkivleveranser.

Genom utbildning och andra kompetenshöjande åtgärder skapas en tryggare och mer rättssäker hantering under informationens hela livscykel, från myndighet till arkivmyndighet. Det finns ett identifierat stort behov av att få ordning och reda på informationshanteringen i medlemsorganisationerna. Osäkerhet och okunskap i förvaltningen innebär en rättsosäker informationshantering och att styrande dokument i form av informationshanteringsplaner saknas eller är utdaterade. Det påverkar kvalitén på den digitala information som så småningom ska överföras till Sydarkivera för långsiktigt bevarande.

Förslaget har strategisk betydelse för långsiktig kompetensförsörjning för Sydarkivera för att säkerställa att den egna personalen har rätt kunskaper och förutsättningar för att erbjuda ett e-arkiv värt att lita på. Sydarkiveras medarbetare behöver följa aktuell utvecklingen inom sitt område. I dagsläget finns en hel del utbildningar som erbjuds av högskolor och utbildningsföretag, men det finns fortfarande luckor där det inte finns befintliga utbildningar på marknaden. Andra utbildningar tillhandahålls till höga kostnader, och inte sällan utomlands. Framförallt inom mer specialiserade områden som standarder och specifikationer samt metoder och teknik för digitalt bevarande hos arkivinstitution. Det utökade utbildnings-

utbudet skulle därför långsiktigt säkerställa tillgång till de utbildningar som behövs för att vidareutbilda Sydarkiveras personal. En kostnadseffektiv lösning är att dessa utbildningar ordnas i egen regi. Det skapar en stor utvecklingspotential och möjlig inkomstkälla för förbundet när förbundet kan bredda dagens utbildningsutbud och erbjuda ett externt utbildningsutbud som inte finns inom räckhåll annars.

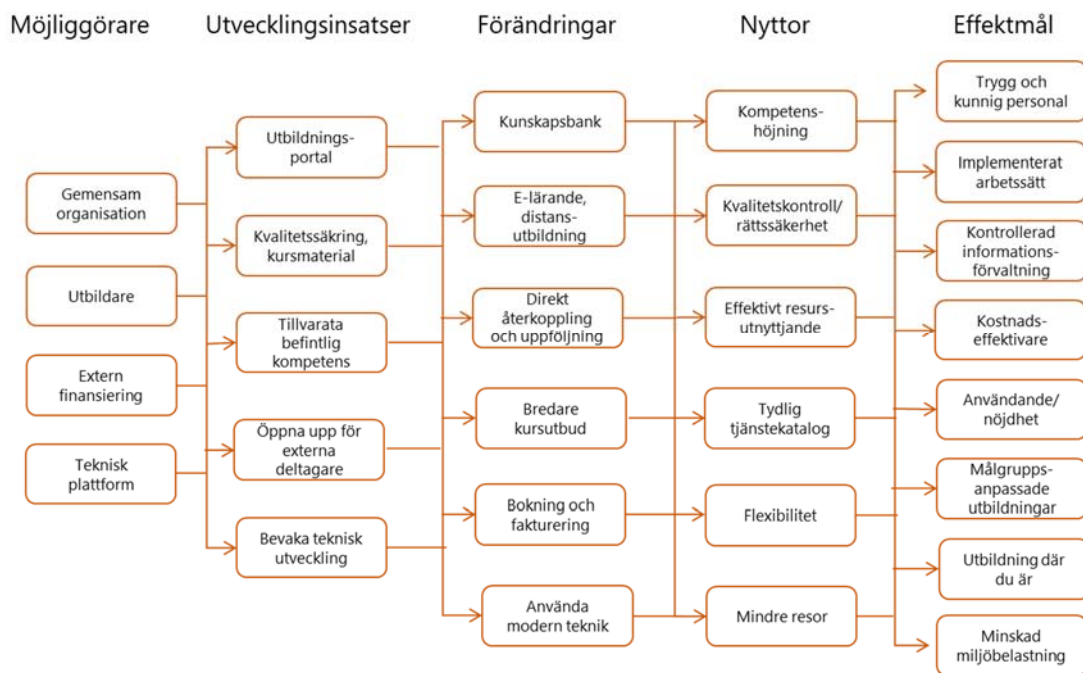
Sydarkivera förespråkar ett digitalt arbetssätt. Kontroll över myndighetens information och dess hantering i verksamhet och system skapar förutsättningar för bra uttag till slutarkivet. Förslaget innebär möjlighet att komplettera traditionella utbildningsformer med flexibla utbildningar som tillhandahålls med modern teknik. Restid, resekostnader och miljöbelastning minskas och resurser kan utnyttjas mer effektivt, både inom Sydarkivera och hos förbundsmedlem.

Förbundsfullmäktige har i den övergripande förbundspolicyn fastställt långsiktiga finansiella mål. För verksamheten gäller bland annat att budget och flerårsplan ska upprättas utan en höjning av medlemsavgifterna. Idag finansieras utbildningsverksamheten till största delen av medlemsavgifter inom ramen för bastjänsten. Den nya anslutande tjänsten föreslås vara avgiftsfinansierad.

För att hushålla med förbundets medel eftersträvas samarbete med olika aktörer i projekt med extern finansiering. Sydarkivera har tagit steget ut i Europa genom medlemskap i DLM-forum, det europeiska projektet E-ARK samt rekrytering av medarbetare med befintliga uppdrag i såväl europeiska och som internationella tekniska kommittéer för digitalt bevarande. Det förslag som presenteras innebär förbättrade möjligheter att fördjupa detta engagemang och också finansiera delar av utbildnings- och utvecklingsverksamheten med externa medel.

2.2 Effektkedja

Ett antal nyttor har identifierats och specificerats när det gäller utveckling av förbundets utbildningsverksamhet. För att realisera dess nyttor behöver förändringar och utvecklingsinsatser genomföras. Viktiga möjliggörare är Sydarkivera som gemensam organisation, tillgång till utbildare, extern finansiering och teknisk plattform för e-utbildningar. Uppföljning av realiserade nyttor utifrån effektmål sker genom statistik över besök och deltagande på kort och lång sikt, omdömen och upplevd nöjdhet med innehåll, genomförande och administration.

2.3 Antaganden

Analysen utgår från att merparten av de förbundsmedlemmar som tecknat avsiktsförklaring till Sydarkivera 2021 ansluter till förbundet genom att anta förbundsordningen.

Analysen förutsätter att förbundsfullmäktiges beslut om budgetram ligger fast under utvecklingsfasen 2020–2021. En annan utgångspunkt för analysen är att Sydarkivera ska utveckla sin utbildningsverksamhet utan att på ojämlika villkor konkurrera med privata utbildningsföretag, skolor eller universitet.

2.4 Intressenter och målgrupper

Intressenterna som påverkas av förändringen hos förbundsmedlem är framför allt olika specialistfunktioner och arkivfunktionerna. Genom ett utökat utbildningsutbud berörs fler målgrupper som genom förändringen också har ökad möjlighet att styra utbildningsutbudet. Andra viktiga intressenter är de ansvariga för informationshanteringen i de kommunala förvaltningarna och bolagen. Sydarkiveras ledning och förvaltning är en intressentgrupp som i hög grad påverkas av förändringen. Förslaget innebär även att externa intressenter delvis påverkas av förändringen. Målgruppen för förändringen är i första hand specialistfunktioner hos förbundsmedlem och arkivfunktionerna.

#	Identifierade intressenter	Påverkas av förändring			Påverkan på förändring			Involveras i arbetet med lösningsförslag		Beskriv hur förankring och avstämning genomförts
		Låg	Medel	Hög	Låg	Medel	Hög	Ja	Nej	
1	Förtroendevalda, Sydarkivera	X					X	X		Beslut om förändring av utbildningsverksamheten, information i samband med sammanträden, rapportering.
2	Sydarkiveras ledning och förvaltning			X			X	X		Deltagande i arbetsgrupp. Information vid arbetsplatsträffar.
3	Förtroendevalda, förbundsmedlem		X		X				X	Via kontaktpersoner eller ledamöter.
4	Kommunchef	X			X				X	Via kontaktpersoner eller medlemsamordnare.
5	Kontaktpersoner (kanslichef/ administrativ chef eller annan särskilt utsedd person)		X			X			X	Information via Yammer.
6	Central arkivfunktion (arkivarie, arkivföreståndare, arkivassistenter)		X				X	X		Nätverksträffar, Yammer-grupp
7	Registrator (sekreterare, administratörer)		X			X		X		Nätverksträffar, Yammer-grupp
8	Kommunikatörer	X				X		X		Information via Yammer.
9	Specialister hos medlem – informationssäkerhet, it, systemförvaltning.		X			X				Information via Yammer.
10	Arkivansvariga, förvaltning		X			X			X	Information via grupp på Yammer.
11	Arkivombud, förvaltning		X			X			X	Information via grupp på Yammer.
12	Handläggare	X			X				X	
13	Arkivprofessionen/ intresseorganisationer		X		X				X	
14	Utbildningsföretag		X		X				X	Information via webb

3 Förslag till förändring

3.1 Verksamhet

Förslag till förändring är att erbjuda förbundsmedlemmarna en större flexibilitet men också större bredd och djup i utbildningsutbudet genom att dela upp utbildningspaketet i en bastjänst och en anslutande tjänst. Förslaget till förändring är att externa deltagare kan ta del av det utbildningsutbud som tillhandahålls som anslutande tjänst.

Genom en kombination av både längre och kortare salsutbildningar, distansutbildningar, digitala kunskapstest och handbok på webben används redan befintliga interna resurser på ett mer effektivt sätt, samtidigt som resurserna successivt kan utökas i takt med intäkterna från utbildningsverksamheten.

3.1.1 Grundutbildning och handbok (bastjänst)

Grundläggande utbildning om arkiv- och informationsförvaltning ingår i bastjänsten precis som tidigare. Grundläggande innebär att anställda hos förbundsmedlem ska kunna ta del av de kunskaper som behövs för ska veta vad som gäller för informationshantering och arkiv i offentlig verksamhet. Grundutbildningarna ger en bas för att kunna använda de mallar, rutiner och riktlinjer som arbetas fram. Utbildningspaketet ska ge tillräckliga kunskaper för att delta i olika nätverk och i arbetet med digitala arkivleveranser.

I tjänstepaketet ingår:

- Handbok på webben
- Informationsfilmer och förinspelade utbildningsfilmer på grundnivå
- Intensivutbildningar på plats hos förbundsmedlem eller på nod

- Utbildningsinsatser i samband med arbetsdagar och nätverksträffar
- **Grundutbildning** som ger grundläggande kunskaper inom de ämnesområden som ingår i Sydarkiveras uppdrag.

3.1.2 Specialistutbildning (anslutande tjänst)

Utbildningspaket utöver grundutbudet erbjuds som anslutande tjänst. Utbildare kan vara Sydarkiveras personal, i de fall då Sydarkivera har unik kompetens. Sydarkivera har inom digitalt bevarande viss spetskompetens som är efterfrågad både på nationell och internationell nivå.

Utbildningar kan även köpas in från befintliga utbildningsaktörer. Det finns flera föreningar och företag som i dagsläget arrangerar bra utbildningar. Oftast arrangeras utbildningar på plats i Stockholm, men det finns möjlighet att köpa utbildningar på plats på valfria orter. Det kan vara mer kostnadseffektivt att köpa in en befintlig utbildning än att ta fram utbildningspaket från grunden. Besparing för förbundsmedlem blir minskade kostnader för resor/tid.

Externa intressenter erbjuds möjlighet att delta vid förbundets utbildningstillfällen i mån av plats och till en fastställd kostnad. Utbildningarna ska planeras så att förbundsmedlemmarnas utbildningsbehov tillgodoses i första hand.

I tjänstepaketet ingår:

- **Fördjupningsutbildning** för olika roller ute i de kommunala verksamheterna (förvaltningar och bolag): arkivansvarig/arkivredogörare, personuppgiftsansvarig/dataskyddsredogörare, registrator/sekreterare.
- **Specialistutbildning** för olika specialistfunktioner på central nivå: arkiv, registratur, informationssäkerhet, dataskydd, systemförvaltning.
- **Expertutbildning** för olika expertfunktioner när det gäller arkivering, informationsförvaltning, dataskydd, digitalt bevarande och informationsöverföring.
- **Externt deltagande** på arbetsträffar, nätverksträffar, temadagar och konferenser som arrangeras inom Sydarkiveras verksamhet. Ger även möjlighet att ta del av utbildningsinsatser vid dessa tillfällen och aktivt delta i arbetet med handbok på webben, mallar, rutiner och riktlinjer.

4 Ämnesområden

Ämnesområde	Beskrivning
Informationsförvaltning	Informationshantering i verksamheten, digitalisering, registrering av allmänna handlingar med mera.
Informationsöverföring	Standarder och specifikationer för att överföra information mellan system och från verksamhetssystem till slutarkiv.
Digital arkivering	Verktyg och metoder för att säkerställa långsiktigt digitalt bevarande.
Analog arkivering	Ordna, förteckna och praktiskt hantera analoga arkiv i närarkiv, mellanarkiv och centralarkiv.
Lagar som reglerar informationshantering	Tryckfrihetsförordningen, offentlighets- och sekretesslagen, förvaltningslagen och kommunallagen samt speciallagstiftning.
Informationssäkerhet	Metoder och åtgärder för att säkerställa att information är tillgänglig för rätt personer och inte förvanskas eller förstörs.
Dataskydd	Skydd för den personliga integriteten i de regelverk som tillämpas vid behandling av personuppgifter.

5 Utbildningsformer

Utbildningsform	Beskrivning
Handbok på webben	Handboken produceras tillsammans med förbundsmedlemmarna och externa deltagare i wiki-format. Publiceras externt.
Informationsfilm	Korta (ca 5 min) filmer med information om och introduktion till olika ämnen. Publiceras externt.
Interaktivt utbildningsmaterial	Spel eller kunskapsprov.
Förinspelad utbildning	Kortare utbildningar eller kurser uppdelade på flera utbildningspass. Utbildning med föreläsare som presenterar. (För förbundsmedlemmar och de externa deltagare som har varit med på utbildningar).
Webbutbildning	Kortare utbildningar eller kurser uppdelade på flera utbildningspass via webbmöte. Utbildning med föreläsare som presenterar, svarar på frågor och ger direkt återkoppling. Bokas via portal.
Webbaserade kurser	Kortare utbildningar med förproducerat material i form av filmer, textdokument, diagnoser och prov i det webbaserade utbildningsverktyget LearnPress. Kan kopplas till webbutbildningar.
Salsutbildning	Kortare eller längre utbildningar på plats hos förbundsmedlem eller på nod. Utbildning med föreläsare som deltar på plats. Bokas via portal.
Arbetsträff	Gemensamma arbetsdagar i Alvesta då vi tillsammans arbetar med handbok på webben, mallar, rutiner och riktlinjer.
Nätverksträff	Nätverksträffar för olika intressentgrupper och verksamhetsområden. Riktade utbildningar, erfarenhetsutbyte och arbete med mallar.
Temadag	Heldag med olika föreläsningar och aktiviteter kring ett specifikt tema.
Konferens	Heldag med olika föreläsare och aktiviteter som riktar sig till arkivfunktionerna, eller andra avgränsade målgrupper.

5.1.1 Utbildningskatalog

En utbildningskatalog skapas med information om de olika utbildningsresurserna. Utbildningskatalogen publiceras på sydarkivera.se. Aktuella utbildningar läggs ut på bokningsportalen. Utbildningar paketeras efter behov och önskemål från i första hand förbundsmedlemmarna och i andra hand externa intressenter. Genom digitala kunskapstest och interaktiva utbildningar skapas förutsättningar för utvärderingar och underlag för en ännu bättre behovsanalys och målgruppsanpassning inför kommande utbildningar. Utifrån analyser av resultaten göra bedömningar om prioritering av utbildningsinsatser eller utbildningsområden.

I de fall det är möjligt omarbetas eller produceras efterfrågade utbildningar för att kunna distribueras som distansutbildning och/eller olika former av e-lärande.

5.1.2 Organisering

Den verksamhet inom förbundet påverkas av förändringen är i första hand enheten för Tillsyn och informationsförvaltning. Förändringen kommer främst att beröra utbildningsansvarig och webbredaktör/mediaproducent, men även andra verksamheter inom förbundet påverkas. Sydarkiveras specialister behöver delta i arbetet med att utarbeta utbildningsupplägg och underlag för produktion av e-lärande. Utökat utbud av specialist- och fördjupningsutbildningar behöver utarbetas, målgruppsanpassas och kvalitetsgranskas.

Mötesformer, rutiner och mallar för samordning av planeringen av utbildningar och andra event har utarbetats under 2019. Förändringen innebär att rutiner och mallar behöver kompletteras. Även bokningsvillkoren behöver ses över.

När utbildningarna öppnas för externa deltagare kommer förändringen att påverka utbildningsverksamhetens administration i form av mer arbete med bokningsportalen och utökad fakturahantering.

Om satsningen faller väl ut kommer personalstyrkan troligtvis behöva utökas något. Det förutsätter dock att intäkter från utbildningsverksamheten medger det.

5.2 IT-lösning

Sydarkivera har tillgång till bokningssystemet Legaonline via webben genom ett befintligt avtal med leverantören Multinet. Tjänsten gör det möjligt att administrera utbildningsutbudet och tillhandahålla bokningsformulär på webben. Förändringen innebär att systemadministratör hos Sydarkivera behöver anpassa utbud av artiklar, priskategorier, e-postmallar

med mera. Det kan eventuellt också innebära behov av att förändra bokningsformulär, vilket behöver beställas från leverantören. Det finns möjlighet att på sikt integrera bokningssystemet med ekonomiredovisningen.

För att producera utbildningar behövs en enkel studio. Studion inreds i Sydarkiveras lokaler och utrustas med inspelningshårdvara för video, en stationär dator samt tillbehör för bild-, ljud- och videoproduktion. Studion inreds med nödvändig basutrustning för att därefter kompletteras efter hand.

Utbildningar kan produceras med hjälp av samma mjukvara som det redan finns licens för. Därutöver används öppen källkod-program för att streama inspelat innehåll från studion till deltagare via webb. Videomixning och presentation hanteras med hjälp av *Open Broadcast Software*. Sydarkivera har en licens för *Adobe Creative Cloud* för produktion av bild, ljud och video. Behovet av uppgradering till andra verktyg för kommunikation, presentation och redigering utvärderas under en längre period.

Handboken på webben flyttar från förbundets hemsida (sydarkivera.se) till en internt administrerad wiki baserad på *MediaWiki*. Wikin öppnas upp för andra aktörer och samarbetspartners inom informationsförvaltning. Det innebär att arbetet med att skriva, versionshantera och kvalitetssäkra texter väsentligen underlättas. I samband med ordinarie arbetsträffar och nätverksträffar kan skivartugor arrangeras för att lära Sydarkiveras personal och nyckelpersoner hos förbundsmedlem att skriva wiki-texter.

Sydarkiveras webbplats flyttar från leverantören wordpress.com till en internt administrerad webbserver. Wordpress är ett webbpubliceringsverktyg som finns tillgänglig som öppen källkod. Sydarkivera har kunskaper och erfarenheter av att bygga webbplats med hjälp av Wordpress. Den nya hemsidan möjliggör användandet av ett Wordpress-baserat utbildningssystem (*Learning management system*), i form av *LearnPress*. LearnPress kan användas för att administrera och publicera fullständiga webbkurser. Dessa kurser kan genomföras självständigt eller med hjälp av handledare/utbildare. Det finns en mängd olika insticksprogram till Wordpress vilket gör att det är relativt enkelt och billigt att uttesta och byta verktyg. I de fall LearnPress inte kan användas för kunskapstester och quiz kommer de istället byggas i Google Forms.

5.3 Alternativa lösningsförslag

Alternativt lösningsförslag är att fortsätta bedriva utbildningsverksamheten på samma sätt som tidigare. Behoven och kraven från medlemmarna fortsätter att öka men de interna resurserna i förbundet stannar på samma nivå. Sydarkivera erbjuder grund och vissa

fördjupningsutbildningar i form av salsutbildningar. Det digitala utbudet begränsas till Handboken på webben och "Arkivera Mera – Städa närarkiv". Utbildningsfilmer produceras endast om de kan finansieras med externt stöd. Ett fåtal webbutbildningar hålls via Skype. Inget externt deltagande eller finansiering. Allt ingår i medlemsavgiften. Konsekvensen blir fortsatta svårigheter att nå ut med utbildningsinsatser till verksamheterna, utvecklingen inom utbildningssidan avstannar och kompetenshöjningen hos förbundsmedlemmarna försvåras. Medlemmarna vänder sig till andra utbildningsaktörer och förbundet förlorar möjligheten att påverka medlemmarnas kompetensutveckling. Leveranser till digitalt slutarkiv försvåras.

Ett annat alternativ är att utbildningsutbudet begränsas till enbart ett grundutbud i form av salsutbildningar och webbutbildningar med föreläsare. Inga fördjupande utbildningar erbjuds. Handboken på webben uppdateras inte med nya informationsfilmer. Konsekvenserna blir de samma som ovan, men mer omfattade och förväntas försvåra Sydarkiveras arbete med bastjänsterna i övrigt (tillsyn och digital arkivering).

Ytterligare ett alternativt lösningsförslag är ett Sydarkivera utökar utbildningsverksamheten anställer fler dedikerade utbildare placerade på flera platser inom det geografiska området, till exempel en utbildare per nod. Utbildningsformen består i första hand av salsutbildningar med föreläsare vid nod eller på plats hos respektive medlem. Konsekvensen blir att personalkostnaderna ökar. Kostnader för resor, förtäring, utbildningslokaler och utrustning ökar. För att finansiera detta behöver antingen medlemsavgiften höjas eller också behöver förbundsmedlemmarna bära hela kostnaden för den utökade verksamheten genom avtal om anslutande tjänst. Kompetensnivån hos medlemmarna skulle gynnas av detta alternativ, men det finns i dagsläget inte något stöd från förbundsmedlemmarna generellt för att utöka utbildningsverksamheten på detta sätt. Det är inte heller ett sätt som är effektivt varken när det gäller resursutnyttjande eller användande av modern teknologi.

För att minska förbundets kostnader kan utbildningsverksamheten slutligen avvecklas helt. Förbundet hänvisar medlemmarna till utbildningar som arrangeras externt via SKL eller privata aktörer på marknaden. Ansvaret för kompetenshöjning och vidareutbildning av personalen flyttas helt över till respektive förbundsmedlem. Samordningsvinsten försvinner. Handboken på webben slutar att uppdateras eller avvecklas. "Arkivera Mera – Städa närarkiv" tillåts bli inaktuell eller avvecklas. Resultatet blir mycket stora svårigheter att nå ut med viktig information, att kompetenshöjningen hos förbundsmedlemmarna med stor sannolikhet blir mycket begränsad eller helt avstannar. En kommunikationsväg till förbundsmedlemmarna förloras. Leveranser till digitalt slutarkiv blir så gott som omöjliga att genomföra på lång sikt och det finns risk för att uppdraget att säkerställa långsiktigt digitalt bevarande inte kan uppfyllas.

5.4 Identifierade beroenden

Beroende	Förklaring
Politiska beslut	Utveckling av verksamheten kräver ekonomiska medel som beslutas av den politiska ledningen.
Återkoppling från Sydarkiveras förbundsmedlemmar	Utbildningar produceras efter medlemmarnas behov. Saknas underlag från medlemmar så saknas underlag för att utveckla utbildningsverksamheten.
Underlag från medarbetare inom Sydarkivera	Samarbete med övriga verksamhetsgrenar för att få in underlag till utbildningar.
Rätt kompetens för att genomföra utbildningar	Utbildningar på specialist- och expertnivå kräver utbildare som är erfarna inom speciella ämnesområden. För att utöka verksamheten med e-lärande och webbutbildning behövs tillgång även till teknisk kompetens.
Anpassade lokaler	Webbutbildningar kräver en studio. Salsutbildningar kräver anpassad teknik och lokaler.
Teknik	Produktion av informationsfilmer och interaktiva utbildningar samt genomförandet av webbutbildningar och förinspelade utbildningar kräver speciell teknik.

6 Kostnader och nyttor

6.1 Kostnader

Kostnader för förändringen är framförallt tid för att producera nya utbildningsresurser. Andra kostnader är externa föreläsare och kostnader för på-plats-utbildningar. För att genomföra förändringen behöver personalstyrkan inom utbildningsverksamheten förstärkas med en fast anställd mediaproducent/webbredaktör.

Förändringen kommer att innebära viss ökad administration, framförallt när det gäller fakturering och uppföljning. Kontakt behöver tas med leverantör för ekonomiredovisnings-systemet Visma för att undersöka möjlighet att integrera mot webbtjänsten för kursadministration. Alternativet är manuellt arbete med fakturering. Mest kostnadseffektiva lösning väljs.

Det blir också vissa kostnader för att bygga upp studio för att spela och sända utbildningar via webb.

6.2 Nyttor

6.2.1 Kompetenshöjning

Förutsättningarna och intresset av att delta på utbildningar varierar hos förbundsmedlemmarna. Nyttorealiseringsperioden kommer att sträcka sig över förbundets framtida verksamhetstid. Nya medarbetare och medlemmar tillkommer och behovet av aktuell kompetenshöjning kommer därför att vara mer eller mindre konstant över tid, men en generell kompetenshöjning kan realiseras under relativt kort period.

Kompetenshöjning utöver grundnivå blir med den utökade verksamheten möjlig även för specialister inom arkiv, registratur, informationssäkerhet och dataskydd, både hos förbundsmedlemmarna och Sydarkiveras förvaltning. Kunskaperna gör det möjligt att komma vidare och utveckla arbetet med att planera informationshantering och kravställa informationssystem för långsiktigt hållbart bevarande.

Samverkan innebär goda förutsättningar för kunskapsspridning, målgruppsanpassning och ett bredare utbud av utbildningar.

6.2.2 Kvalitetskontroll/rättssäkerhet

Förbundsmedlemmarnas personal kan få adekvat utbildning om informationshantering och arkiv vilket skapar förutsättningar för säker hantering i den löpande verksamheten. Det ger förbundsmedlemmarna möjlighet att anpassa och förbättra sin informationsförvaltning. Kontroller sker i samband med arkivtillsyn i samband med kommunbesök.

Den gemensamma organisationen ger kontaktytor mot externa intressenter och partners och möjlighet att tillsammans bevaka juridisk och teknisk utveckling. När externa intressenter erbjuds möjlighet att ta del av utbildningsresurser så finns förutsättningar för att fördjupa samarbete och erfarenhetsutbyte.

6.2.3 Effektivt resursutnyttjande

Samverkan innebär goda förutsättningar för kunskapsspridning, målgruppsanpassning och ett bredare utbud av utbildningar. Förbundet kan använda sina interna resurser på ett mer effektivt sätt genom att fånga upp och sprida kunskap från och mellan förbundsmedlemmarna. Kostnader för förbundets personal och utbildningsdeltagarna för övernattningar, resor och restid kan reduceras.

6.2.4 Tydlig tjänstekatalog

Förbundsmedlemmarna får en ännu bättre överblick över utbildningsresurserna och förbundet kan få en tydligare uppföljning av genomförda utbildningar och deras resultat.

6.2.5 Flexibilitet

Genom att erbjuda olika former av e-lärande blir det möjligt att även anpassa utbildningar för olika förutsättningar när det gäller lärande, språk och funktionsvariationer. Det gör det möjligt för fler medarbetare att delta utifrån sina förutsättningar. Möjligheten till en mer direkt återkoppling mellan Sydarkivera och utbildningsdeltagarna kan förstärkas ytterligare genom att utnyttja möjligheterna till återkoppling i de digitala utbildningssystemen. Genom att erbjuda förbundsmedlemmarna en flexibilitet för deltagande vid förbundets utbildningar kan fler, på ett mer kostnadseffektivt sätt, få kompetenshöjning inom området informationshantering och informationsförvaltning. Då kan fler ta del av relevant information och få mer tid att omsätta sina kunskaper i praktiken. På så sätt kan myndigheterna och Sydarkivera tillsammans skapa en tryggare och mer rättssäker informationskedja under hela informationens livscykel, från myndighet till arkivmyndighet.

6.2.6 Färre resor

Genom att utbildningar genomförs i närområdet eller via webb så innebär det också ekonomiska nyttor. Till exempel minskade kostnader för resor och restid. Det gör det möjligt för fler att delta (höga kostnader för externa kurser gör att anställda inte kan åka).

Miljöbelastningen kan minskas genom att antalet resor reduceras för både Sydarkiveras personal och förbundsmedlemmarna. Färre resor och övernattningar kommer även att innebära en kostnadsminskning både för förbundet och förbundsmedlemmarna.

6.2.7 Effektmål

Effektmål för att mäta att nyttan realiserats kan utgå från:

- Statistik utbildningar: deltagande kommuner/år
- Statistik utbildningar: deltagande kommuner/5 år
- Kursutvärdering, nöjdhet med kursens innehåll, genomförande och administration (graderas på en skala 1–5)
- Kunskapskontroll – frågeformulär via webb ("quiz")
- Enkät upplevd nöjdhet
- Besöksstatistik Youtube, Arkivera mera med flera resurser.
- Omdömen kurser via e-lärande

7 Finansiering

Kostnaderna för den utveckling som föreslås innebär inte att medlemsavgiften ökar. Målsättningen är att kostnaderna för bastjänsterna ska vara stabila över tid. Förändringen finansieras genom avgifter för utbildningar och event.

Utbildningar på bas- och grundnivå för förbundsmedlemmarna ska även fortsättningsvis vara kostnadsfria och finansieras inom ramen för förbundets bastjänst.

Ett breddat utbildningsutbud skapar förutsättningar för att öppna upp utbildningar för externa intressenter. Det finns en efterfrågan sedan tidigare från icke förbundsmedlemmar. Dessa utbildningar finansieras enligt förslaget genom kursavgifter.

Utbildningarna på nivåerna fördjupning, specialist och expert ska erbjudas till rabatterat pris för förbundsmedlemmar. Deltagaravgiften för externa deltagare ska ligga på en marknadsmässig nivå för att undvika konkurrens med privata aktörer. Deltagaravgiften ska vara anpassad till utbildningsnivån.

Avgifterna ska finansiera tid för att producera utbildningar utöver basutbudet, den utökade administrationen, omkostnader samt kommande utökning i form av it-stöd eller annat materiel för att utveckla utbildningsverksamheten.

8 Risk- och komplexitetsanalyser

8.1 Identifierade risker

4=Allvarlig	4	8	12	16
3=Kännbar	3	6	9	12
2=Lindrig	2	4	6	8
1=Obetydlig	1	2	3	4
	1=Låg	2=Måttlig	3=Hög	4=Mkt Hög

Nr	Identifierad risk	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärdering	Hantering
1	Förvaltningarna har inte råd att delta på de avgiftsbelagda utbildningarna.	Hög	Kännbar	9	Rabatt för förbundsmedlemmar. Kraftig rabatt för de utbildningar som riktar sig till förvaltningarna.
2	Externa deltagare är inte intresserade av att delta när deltagande är förenat med en kostnad.	Hög	Lindrig	6	Sätta realistiska gränser för minsta antalet deltagare. Innan nya utbildningar lanseras undersöka intresset för deltagande.
3	Kommersiella aktörer påverkas av Sydarkiveras utbildningsutbud på ett negativt sätt-	Måttlig	Kännbar	6	Omvärldsbevakning. Köpa in färdiga utbildningar i de fall det redan finns. Inte begränsa deltagande på utbildningar till offentlig sektor. Möjliggöra även för företag att utbilda personal.
4	Personer med viktig kompetens och kunskap slutar hos Sydarkivera.	Hög	Kännbar	9	Arbeta med förutsättningar för gott samarbete och trivsel på arbetsplatserna. Plan för rekrytering och dokumenterade profiler.
5	Otydlig utbildningskatalog, otydlig beskrivning av målgrupp. Målgrupp nås inte av inbjudningar.	Måttlig	Kännbar	6	Producera enkla texter, standardiserade beskrivningar av målgrupper. Kommunicera utbildningskatalog med kontaktpersoner och arkivfunktion.

Nr	Identifierad risk	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärdering	Hantering
6	Kommunikationsproblem mellan Sydarkivera och förbundsmedlemmarna eller internt inom kommunerna.	Hög	Kännbar	9	Det är en stor utmaning att kommunicera med flera olika parter. Använda flera olika kanaler. Komplettera skriftlig information med muntlig information.
7	Sydarkivera gör fel, ger felaktig information eller missar väsentlig information.	Måttlig	Allvarlig	8	Samarbete med viktiga aktörer som Riksarkivet, SKL, MSB, arkivföreningarna med flera. Nära samarbete med specialister hos förbundsmedlemmarna. Deltagande i professionella nätverk. Anställda utbildas genom externa kurser och konferenser. Kvalitetskontroll.
8	Förbundsmedlem skickar inte deltagare till aktiviteter, alternativt "fel" personer. Deltagande prioriteras inte och personal har inte tid.	Mycket hög	Kännbar	12	Förbättra information och kommunikation runt aktiviteter. Rutiner för överlämnande när det kommer nya kontaktpersoner /arkivkontakter hos förbundsmedlemmarna.". Underlag för kommunanpassade utbildningar tillsammans med lokala arkivfunktionen. Utveckla utbildningsverksamheten t.ex. med utbildningar anpassade till olika målgrupper och e-lärande.
9	Sydarkivera kan inte producera utbildningar och utbildningsmaterial som motsvarar förbundsmedlemmarnas och de externa deltagarnas förväntningar. Utbildningarna uppnår inte tillräckligt hög kvalitet.	Hög	Allvarlig	12	Endast erbjuda specialistutbildning inom områden där Sydarkivera har spetskompetens. Endast använda personal som är van vid att hålla utbildningar och som sedan tidigare har goda omdömen. Uttesta utbildningar internt och i de nätverk som etablerats sedan tidigare.

8.2 Komplexitetsbedömning

Utökningen av utbildningsverksamheten innebär att den blir något mer komplex. Den leder till vissa förändringar framförallt i relationen till externa intressenter.

Utbildningsverksamheten är en välkänd funktion och det finns rutiner och mallar att utgå från. Att utöka verksamheten innebär att den blir mer omfattande och flera uppgifter behöver hanteras parallellt.

Det praktiska dagliga arbetet med utbildningsverksamheten hanteras av en mindre grupp personer som är väl samarbetade sedan tidigare. De geografiska avstånden innebär en komplexitet. Inledningsvis behöver inte bemanningen utökas i någon större omfattning. Om satsningen blir framgångsrik så kan personalen behöva förstärkas både när det gäller utbildare och administration.

De professioner som kommer att vara inblandade är välkända för Sydarkivera. En förståelse för de olika verksamheterna/professionerna har byggts upp under åren. Den utökade kretsen möjliga deltagare på utbildningar och event ökar komplexiteten och det blir delvis nya grupper att lära känna. Genom ett nära samarbete för att planera både nätverksträffar och utbildningar kan komplexiteten minska över tid.

8.3 Samlad bedömning

Sen samlade bedömningen, trots vissa risker och viss ökad komplexitet, är att det finns goda möjligheter att realisera identifierade nyttor. Det finns åtgärder både för att minska risker och minska komplexiteten.

9 Realisering och ägarskap

Realisering av identifierade och specificerade nyttor beskrivs i budget- och verksamhetsplan. Sydarkiveras förbundsfullmäktige beslutar om budget- och verksamhetsplan och om ändrad inriktning/omfattning av förbundets verksamhet. Det är från och med 2020 enheten för Tillsyn och informationsförvaltning som ansvarar för utbildningsverksamheten med Emilia Bergvall Odhner som enhetschef. Tjänsteförvaltare för utbildningsverksamheten är Anki Heimonen, som sedan 2016 har samordnat Sydarkiveras utbildningsverksamhet. Arbetet med utbildningsverksamheten dokumenteras i förvaltningsplan för Sydarkiveras utbildningsverksamhet (SARK/2019:219).